

fig. 1

knobbelachtige vormverandering voordoen. Ook kunnen deze kraakbeenplaten zorgen voor 'n verbreding van de neus.

De vorm van de punt van de neus: neustop, wordt bepaald door de onderste kraakbeenplaatjes. Ze bepalen door hun diverse variaties in vorm of de neustop bolvormig of juist puntig wordt. Doordat de neustop uit twee kraakbeenplaatjes bestaat kan 't bij de ene mens betekenen dat 't lijkt of de neustop 'n spleet heeft, terwijl 't bij 'n ander weer meer één geheel is.

DE NEUS

De neus is voor vele mensen een moeilijk te tekenen onderdeel van het gezicht. Toch, als je er weer een eenvoudig anatomisch schema op los laat kun je begrip krijgen hoe je dit het beste kunt tekenen. Eerst een beetje uitleg over de onderliggende structuur.

De neus bestaat uit verschillende materialen: de neusbeentjes bestaan uit been (bot) en zijn onderdeel van de schedel; het tussenschot, boven- en onderkraakbeen bestaan uit kraakbeen en tenslotte de neusvleugels, die bestaan uit vet-bevattend bindweefsel.

Het neustussenschot is meestal 'n beetje één kant opgebogen waardoor de neusgaten verschillend van grootte en vorm zijn. Het middengedeelte van de neus wordt gevormd door de bovenste neuskraakbeenplaten die stevig zijn bevestigd aan de neusbeentjes en verder ook verbonden zijn met het neustussenschot. Deze bovenste neuskraakbeenplaten hebben grote invloed op de vorm van de neus. Vooral waar ze aan de neusbeentjes zijn verbonden kan zich 'n

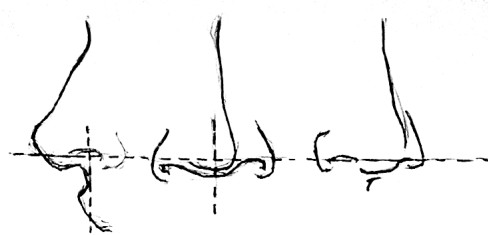

fig. 2

De neusvleugels liggen meestal iets hoger dan 't neustussenschot.

Bij de verschillende mensenrassen is de neus ook verschillend van vorm. Zo is de neus van 'n zwart iemand platter en staan de neusvleugels verder uiteen, bij het Aziatische ras is het weer anders.

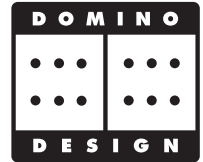
fig. 1

op dit plaatje zie je onder de huid de opbouw van de botten met daaroverheen getekend de vorm van de neus.

fig. 2

op deze illustratie zie je steeds een schema'tje waaraan je kunt zien dat de je een horizontale lijn kunt trekken die over de neusgaten gaat en op diezelfde lijn ligt ook het breedste punt van de neusvleugels.

Je ziet hier ook in het midden de neus 'en-face' (recht van voren) en links en-profiel (van opzij), het rechterplaatje toont de neus driekwart gedraaid let hierbij op het verkort tekenen van het gedeelte van de neus dat van je afgedraaid is.

het schilderen van de neus

Als je het schilderen/tekenen eerst terugbrengt tot eenvoudig werken met drie tonen: lichte tonen, middentonen, en donkere tonen, moeten we bij 't schilderen van de neus extra letten op de lichte tonen: de partijen die direkt licht krijgen. Bij de neus moeten we die lichte partijen ook weer onderverdelen in lichtere en minder lichte partijen, nuances dus. Het volstaat bij de neus n.l. niet om alleen d.m.v. schaduwen de vorm goed weer te geven. Zorg echter dat je de minder lichte partijen niet 'n te donkere toon geeft, anders gaat deze toon teveel lijken op 'n middentoon of schaduwtoon waardoor de vorm van de neus weer verandert.

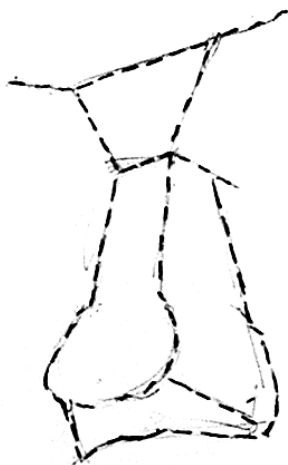

fig. 3

Bij de neus treffen we ook glansplekken aan (de hoogste lichten) en hele donkere partijen (bij de neusgaten b.v.) Deze allerlichtste en allerdonkerste partijen (accenten) moeten we uiterst

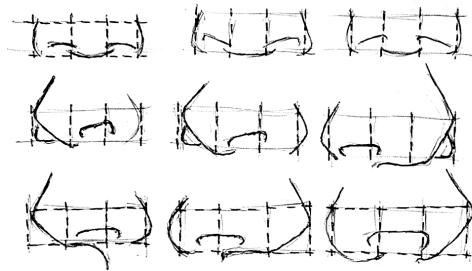

fig. 4

spaarzaam weergeven, het zijn tenslotte accenten die misschien maar één of twee keer voorkomen op je portret.

Kijk tenslotte weer tijdens het tekenen/schilderen waar je vlekken c.q. vlakken kunt verbinden met elkaar en kontakt kunt laten maken met vlekken c.q. vlakken uit de omgeving van de neus.

fig. 4

op deze illustratie zie je een schema van van steeds drie vlakken met daarin de neus in verschillende standen. Kijk goed naar deze plaatjes: het zijn in feite drie vierkante hokjes naast elkaar. Daarin kun je heel gemakkelijk de neus plaatsen.

fig. 3 / linkerzijde

op deze illustratie zie je de neus 'uitgeblokt'. 'Uitblokken' is een goede manier om aanvankelijk de anatomie te vereenvoudigen en dat is speciaal voor de kunstenaar heel geschikt.

tekenen versus schilderen

Kijk tenslotte weer tijdens het tekenen / schilderen waar je vlekken c.q. vlakken kunt verbinden met elkaar en contact kunt laten maken met vlekken c.q. vlakken uit de omgeving van de neus.

In de voorbeelden hieronder zie je dat je als schilder niet zozeer bezig bent met het weergeven van het portret in contourlijnen maar met het schilderen in vlakken. Hier probeer ik je naartoe te leiden als cursist.

Het tekenen van contourlijnen is in sommige vormen van kunst heel nuttig vooral bij bijv. illustratiewerk en striptekeningen. De lijn kan dan verheven worden tot een middel waarmee je uitdrukking geeft aan je gevoel. Maar je bent bij het tekenen in contourlijnen toch vaak alleen maar bezig met het beschrijven van met de vorm, afmetingen en onderdelen van het gezicht.

ven hoe het licht, en de schaduwen over het gezicht spelen en die vlakken licht en donker houden zich op geen enkele wijze aan de contouren van oog, neus, mond of gelaat. Het spel van licht en donker over een driedimensionaal 'object' als het hoofd verandert dus met elke draaiing van het hoofd en elke andere pose van het menselijk lichaam.

Om het niet alleen bij een droog praatje te houden geef ik hierbij drie foto's weer die meteen laten zien waar mijn betoog over gaat.

Dit zijn weliswaar foto's maar je kunt hier heel duidelijk zien dat werken in vlakken je veel meer oplevert dan werken in contouren. Als schilder schilder je in één keer die vlakken, waardoor je meteen vanaf het begin midden in een schilderij zit.

Vervolg op pagina 4

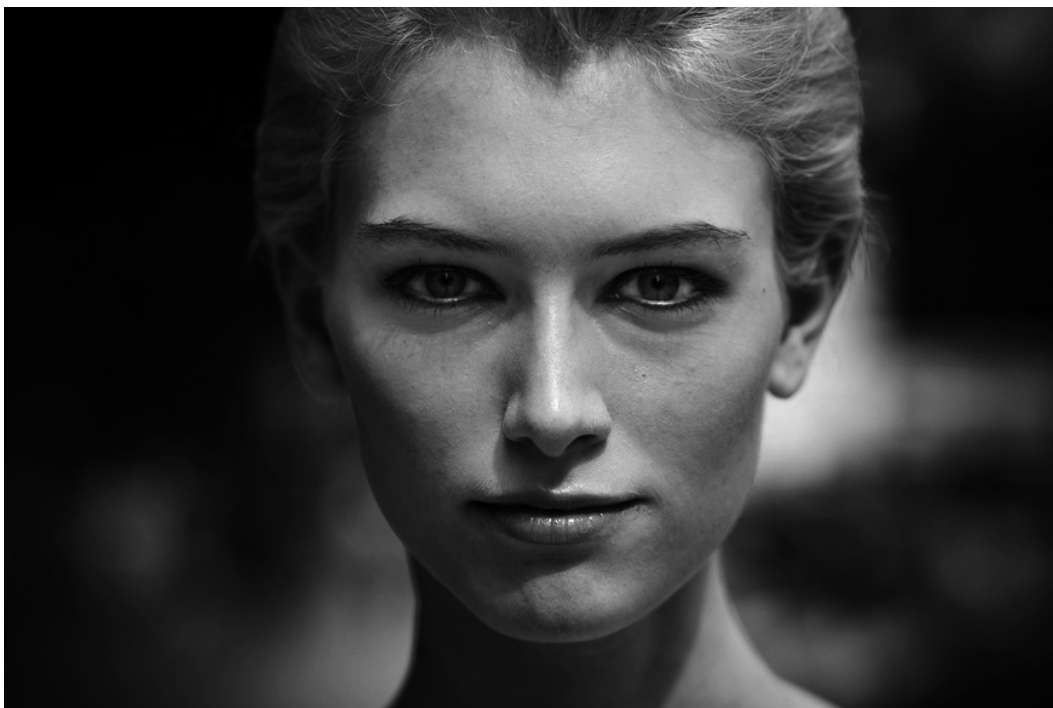

fig. 5

in figuur 5 zie je een originele foto in alle grijs tinten.

Bovendien kost het heel veel tijd. Dit hoort eigenlijk meer in een biologieboek thuis of in een encyclopedie.

De lijnen zijn nuttig in het begin om misschien een grove opzet te maken maar dan ga je als schilder over op het werken in vlakken. Deze vlakken beschrijven niet de vorm van een oog, mond, neus of oor maar je bent aan het weerge-

fig. 5

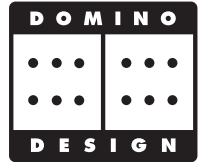

fig. 6

*in deze foto zie je dat je als schilder niet zozeer bezig bent met het beschrijven van contouren, maar met het weergeven van vlakken licht en donker die zich niet houden aan de contouren maar die vrij overal overheen lopen. Zelf van de achtergrond in het portret!
Deze foto laat twee tinten, twee lagen zien: wit en zwart.*

fig. 7

*in deze foto zie je wat er gebeurt als je meerdere lagen schildert, in dit geval 4 lagen van zwart naar wit.
Als schilder werk je natuurlijk ook met kleur en meerdere lagen, en bovendien werk je nat in nat dus in de natte verf kun je dan mooie zachte overgangen schilderen, je schildert het in elkaar over.
je ziet dat je met het schildern van licht veel meer bezig bent met het modelleren en plastisch weergeven van het portret. 4 lagen maakt al heel wat verschil.*